

D ů v o d y:

Žalobce neprávem vytýká nesprávné posouzení věci odvolacím soudem. Dovolací soud souhlasí sice s právním stanoviskem dovolatele, opřeným o právní literaturu, že k přerušení promlčení ve smyslu § 1497 obč. zák. stačí uznání pohledávky dlužníkem co do důvodu a že není třeba uznání výše pohledávky. Tento právní názor sdílí též judikatura (rozh. č. 10369 Sb. n. s.). V zjištěném prohlášení prvního žalovaného Josefa K. nelze však spatřovati uznání co do důvodu pohledávky. Nehledíc na to, že ze zjištěných skutečností nelze dovoditi právní závěr, že prohlášení to bylo učiněno i jménem druhé žalované Marie K. a že i jí váže, nelze v něm spatřovati ani uznání zažalované pohledávky co do důvodu prvním žalovaným Josefem K., protože v prohlášení není uveden důvod pohledávky a nelze na jeho základě určit rozsah převzatého závazku ani co do důvodu. Výrok tohoto žalovaného, že má vědomost o tom, že je žalobci ještě dlužen a že zaplatí pohledávku žalobcovu podle možnosti po případě ve splátkách, postrádá určitosti a přesnosti závazného právního prohlášení tím více, že jde o palmární pohledávku žalobcovu, pocházející z advokátské práce vykonané v několika různých věcech prvé a druhé žalované strany, a proto pro nedostatek bližšího označení nelze určit, které z vykonaných prací resp. které věci se týká učiněné prohlášení. Zaplacení částky 300 Kč se podle skutkového zjištění stalo dne 15. října 1929, od té doby do podání žaloby uplynula promlčecí lhůta, určená v § 1486 obč. zák., a proto i tehda, kdyby bylo možno pokládati splátku za uznání pohledávky žalobcovy za práce konané před splátkou, nemá uvedená skutečnost za právní následek neodůvodněnost námítky promlčecí. Nesprávný je právní názor dovolatelův, že v zjištěném prohlášení žalovaného Josefa K. nutno spatřovati výrok, že se vzdává námítky promlčení. Prohlášení neobsahuje a nelze z něho ani dovoditi takovýto výrok, jenž by podle ustanovení § 1502 obč. zák. nebyl ani právně účinný. Bylo proto námitce, že žalobní nárok je promlčen, právem vyhověno.

Čís. 16222.

Smluvní pojištění proti následkům úrazu.

Pro otázku, zda mají nastati následky stanovené pro případ, že pojistník neoznámil změnu svého zaměstnání nebo podstatné změny ve svém dosavadním zaměstnání, není rozhodující pouhá změna v dotčených směrech, nýbrž jest rozhodující to, jaký vliv mají ony změny na nebezpečí úrazu co do jeho zmenšení nebo zvětšení. Jinak jsou dotčené změny, neobsahují-li pojistné podmínky něco jiného, pro pojistný poměr bezvýznamné.

(Rozh. ze dne 23. června 1937, Rv I 127/36.)

Žalobce se u žalované pojišťovny dne 9. srpna 1933 pojistil pro případ trvalé invalidity až do výše 40.000 Kč. Dne 18. července 1934 žádal o zvýšení pojistky na 80.000 Kč, což žalovaná odmítla. Dne 22. září

1934 utrpěl žalobce úraz, který žalované ohlásil. Tvrdě, že při sepsání pojistného návrhu hlásil zástupci žalované, že pracuje jako dělník při regulaci H. B., a že o tom zástupce ten ostatně věděl a že utrpěl úraz jako dělník při vypomáhání inženýrům při měření, následkem čehož ztratil na palci levé ruky článek a celý pravý malíček, domáhá se žalobce na žalované pojišťovně zaplacení 8.000 Kč s přísl. Žalovaná pojišťovna namítla mimo jiné, že žalobce neudal jednateli pojišťovny, že pracuje jako dělník, nýbrž že v pojistném návrhu jako své povolání udal, že jest samostatným majitelem polního hospodářství, a že zástupce ten nevěděl, že žalobce pracuje jako dělník. Žalovaná nepřijímá dělníky do samostatného pojištění, takže, kdyby žalobce udal své vedlejší zaměstnání jako dělník, byla by musela býti stanovena vyšší premie podle vyššího rizika. Žalobce také žalované neoznámil, že je zaměstnán jako dělník při stavbě přehrady, nýbrž v dopise ze dne 18. července 1934 uvedl, že měří s inženýry údolní přehradu. Úraz utrpěl žalobce jako dělník při stavbě retenční nádrže na H. B. a úraz se mu přihodil v chvíli, kdy zhotovoval prozatímní žebřík k slézání do vykopaných prostorů, a to při osekávání příčky pro žebřík, při kteréžto práci se mu sekýra sesmekla. Podle pojistné smlouvy má žalobce nárok pouze na 8%. Soud prvního stolu zamítl žalobu. Důvody: Soud zjistil, že žalobce byl pojištěn u žalované pojišťovny jako majitel polního hospodářství, že v době sjednání pojistné smlouvy neudal jiné zaměstnání a že žalovaná o jiném zaměstnání žalobcově až do dojití dopisu z 18. července 1934 nevěděla. Byl tudíž žalobce pojištěn jako samostatný majitel polního hospodářství podle přiměřeného odpovídajícího nebezpečí a měl-li v době vyplňování návrhu jiné zaměstnání, nebo získal-li je později, měl je ihned v návrhu uvésti resp. později žalované oznámíti, jak byl povinen učiniti podle všeobecných pojistných podmínek, s nimiž souhlasil. Neučinil-li tak, nevyhověl ustanovení čl. 22 resp. 10 všeob. pojist. podmínek, a musí proto nésti následky spojené s porušením sjednané pojistné smlouvy. Podle zjištěného stavu věci byl žalobce zaměstnán jako dělník při stavbě přehrady a konal i jiné práce než ty, kterých jest třeba jen k měření, jako na př. zatloukal kládívem kůl do země, vyhazoval hlínu lopatou, pracoval na štole u přehrady jako dělník a zejména v okamžiku úrazu osekával příčky žebříku. Vykonával tudíž práce, které nesouvisí se zaměstnáním žalobce jako rolníka, jak byl pojištěn. I když žalobce dopisem dne 18. července 1934 žalované oznámil, že se chce dáti připojistiti, ježto »měří« s inženýry údolní přehradu na H. B., nelze podle názoru soudu pokládati jeho oznámení za změnu zaměstnání udaného v pojistném návrhu ve smyslu čl. 10 všeob. poj. podm., ježto by pouhé měření nepřevyšovalo dosavadní nebezpečí úrazu u žalobce. Žalovaná sama považujíc žalobce podle obsahu uvedeného dopisu pouze za figuranta, nepovažovala za nutné zvýšiti pro ten případ pojistné, ježto při takovémto měření žádného nebezpečení není. Jinak by se věc měla, kdyby žalobce oznámil, že pracuje jako dělník při regulaci. V tom případě by žalovaná mohla podle čl. 10 všeob. poj. podm. zrušiti pojistku, neboť žalovaná nepojišťuje dělníky proti úrazu. Nemůže tudíž platiti pojistná smlouva,

kteřou uzavřel žalobce jako rolník, pro nebezpečí s jeho zaměstnáním spojené pro jeho úraz jako dělníka, t. j. pro úraz v jiném zaměstnání. Nevztahuje se tudíž podle názoru soudu sjednané pojištění i na úraz, který žalobce utrpěl při svém zaměstnání jako dělník, a bylo proto žalobu zamítnouti. O d v o l a c í s o u d potvrdil napadený rozsudek.

N e j v y š š í s o u d uložil soudu první stolice nové jednání a nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Podle čl. 10, odst. 1, všeobecných pojistných podmínek, jenž se v podstatě kryje s obsahem §§ 31 a 33 jak zákona o pojistné smlouvě č. 501/1917 ř. z., tak i zákona o pojistné smlouvě č. 145/1934 Sb. z. a n., jest pojistník povinen učiniti pojišťovně oznámení, změní-li za trvání pojištění zaměstnání nebo nastane-li podstatná změna v jeho zaměstnání. Následky uvedených změn upravují ostatní odstavce čl. 10 všeobecných pojistných podmínek, a to různě podle toho, zmenšilo-li se tou změnou nebezpečí úrazu anebo zvětšilo-li se toto nebezpečí. Úprava ta jest obsahově stejná jako v dotčených zákonných ustanoveních, a to: 1. zmenšilo-li se dotčenou změnou nebezpečí úrazu, sníží se podle toho po učiněném oznámení o změně pojistné nejbližší splatné (čl. 10, odst. 2, první věta, všeob. poj. podm.); 2. zvětšilo-li se ono nebezpečí, zastavuje se tím ručení společnosti za úraz ode dne nastalé změny (čl. 10, odst. 2, druhá věta, uved. poj. podmínek); společnost však má do 8 dnů od té doby, kdy jí oznámení o změně došlo, prohlásiti, zdali pojištění v platnosti zachovává a za jakých podmínek. Z toho, co uvedeno, plyne, že není rozhodující pouhá změna zaměstnání nebo podstatná změna v zaměstnání, nýbrž že jest rozhodující to, jaký vliv mají ony změny na nebezpečí úrazu co do jeho zmenšení nebo zvětšení. O snížení nebezpečí úrazu v souzeném případě nejde, poněvadž se žalobce nedomáhá snížení pojistného. Jaké to má účinky, nenastala-li změnou zaměstnání nebo podstatnou změnou v zaměstnání žádná změna v nebezpečí úrazu, o tom neustanovují nic ani všeobecné pojistné podmínky, ani §§ 31 až 34, ať toho neb onoho zákona o pojistné smlouvě, takže jest míti za to, že taková změna jest pro pojistný poměr bezvýznamná. Zvýší-li se změnou v zaměstnání nebezpečí úrazu, nastanou účinky uvedené pod č. 2. Otázkou, zda se zvýšilo v souzeném případě nebezpečí úrazu, netřeba se zabývat, poněvadž, i kdyby tomu tak bylo, nepozbyl by žalobce nároku na plnění. Neboť jednak neobsahují všeobecné pojistné podmínky ustanovení o tom, jaké účinky nastanou, neoznámí-li pojistník změnu v zaměstnání, anebo oznámí-li ji neúplně, ježto čl. 22 všeob. poj. podmínek takový případ neřeší, a ustanovení § 34 ať toho neb onoho pojistného zákona není plně donucujícím pravidlem (§ 42), a jednak musila pojišťovna seznati již z žalobcova oznámení ze dne 18. července 1934, o jakou změnu zaměstnání nebo o jakou podstatnou změnu v zaměstnání jde, a může-li míti v zápětí zvýšení nebezpečí úrazu. To plyne z odpovědi žalované pojišťovny v dopisu ze dne 24. července 1934, v němž pojišťovna potvrzuje, že jí žalobce

oznámil, že je stále zaměstnán při stavbě údolní přehrady na H. B. Nepojímala tedy údaj žalobcův, »že měří s inženýry údolní přehradu na H. B.«, tak, že tam »dělá jen figuranta«, a byly jí proto známé skutečnosti, z nichž mohla souditi, zda jde nebo nejde o zvýšení nebezpečí úrazu. Došla-li tedy pojišťovna, jak nyní tvrdí, k úsudku, že zaměstnání při stavbě údolní přehrady na H. B. zvýšilo nebezpečí úrazu, a mohla-li tak usuzovati již z žalobcova dopisu ze dne 18. července 1934, měla se zachovati tak, jak bylo uvedeno pod č. 2., neboť ve svém dopise ze dne 24. července 1934 odmítla jen nabídku na zvýšení pojistky ze 40.000 Kč na 80.000 Kč, ale neoznámila žalobci podle čl. 10, odst. 4, všeob. poj. podm., že pojistnou smlouvu zrušuje anebo že ji ponechává v platnosti jen tak, že náhrady neposkytne za úrazy, které vzejdou ze zvýšeného nebezpečí. Bylo proto dovolání vyhověti již s hlediska dovolacího důvodu podle § 503 č. 4 c. ř. s. a netřeba se zabývati ostatními dovolacími důvody. Poněvadž se obě nižší stolice nezabývaly výší náhradní pohledávky, není věc zralá k rozhodnutí.

Čís. 16223.

Omezení zástupčí moci kupce-jednotlivce kolektivním zastupováním s ustanoveným prokuristou jest právně nemožné.

(Rozh. ze dne 24. června 1937, R I 595/37.)

Rejstříkový soud vrátil firmě A...r V....ský a spol. v P., jejíž jedinou majitelkou jest Bohumila A., opověď zápisu prokuristy, jenž měl zastupovati uvedenou firmu kolektivně s její majitelkou. Důvody: Nelze zapsati kolektivní prokuru s kupcem-jednotlivcem. Majitel firmy jako principál nesmí býti ve svém právu samostatně obchodovati omezen svým zaměstnancem. Může ovšem užívati při obchodování jeho odborných zkušeností, avšak nemůže se ve svých poměrech proti třetím osobám omeziti zápisem do obchodního rejstříku. Jediný prokurista nemůže proto býti kolektivním prokuristou s majitelem firmy. Kolektivní prokura může býti svěřena více osobám, a to aspoň dvěma (čl. 41, odst. 3, a čl. 44 obch. zák.). Rekursní soud potvrdil napadené usnesení. Důvody: Usnesení prvního soudu vyhovuje zjištěnému stavu věci i zákonu. Omezení prokury jest možné jen podle čl. 42, odst. 2, a 53 obch. zák., jinak není proti třetím osobám právně účinné. Omezení kupce-jednotlivce není právně možné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody :

V souzeném případě jest dovolací stěžovatelka Bohumila A. jedinou majitelkou protokolované firmy »A...r V....ský a spol.«, kteréžto obchodní jméno jí v obchodním styku individualisuje jako kupce jednotlivce; ona nabývá pod řečenou firmou práv a podstupuje závazky